

Številka: 041-116/2022-4
Datum: 22. 9. 2022

NAVODILO

Državna volilna komisija (v nadaljevanju: DVK) je v zvezi z izvedbo lokalnih volitev, ki bodo 20. novembra 2022, na 40. seji, dne 22. 9. 2022,

sprejela

za zagotovitev zakonitosti izvedbe rednih volitev v občinske svete in volitev županov (v nadaljevanju: lokalnih volitev), ki bodo v nedeljo, 20. novembra 2022, ter enotne uporabe določb Zakona o lokalnih volitvah (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 45/08, 83/12, 68/17 in 93/20 – odl. US; v nadaljevanju: ZLV), naslednja strokovna **navodila, usmeritve in priporočila** za delo volilnih odborov:

A.

I. UVOD

Na podlagi prvega odstavka 26. člena in drugega odstavka 104. člena ZLV je predsednica Državnega zbora Republike Slovenije razpisala redne volitve v občinske svete in redne volitve županov. Razpis je objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije št. 97/2022 z dne 20. 7. 2022 .

Glasovanje bo potekalo na več kot 3.000 glasovalnih mestih (v nadaljevanju: volišče, volišča). Glasovanje na voliščih vodijo volilni odbori, zato opozarjamo na njihove temeljne naloge.

Pri organizaciji in delu na voliščih ter poteku glasovanja se, na podlagi 75. člena ZLV, smiselno uporabljajo določbe Zakona o volitvah v državni zbor (Uradni list RS, št. 109/06 – ZVDZ-UPB1, 54/07 – odl. US, 23/17 in 29/21; v nadaljevanju: ZVDZ), ki v IX. poglavju (63. do 86. člen) ureja glasovanje na voliščih.

Pravico voliti (aktivna volilna pravica) in biti voljen (pasivna volilna pravica) za člana občinskega sveta ima vsak državljan Republike Slovenije in državljan druge države članice Evropske unije (ki ima v Republiki Sloveniji stalno ali začasno prebivališče), ki je na dan glasovanja dopolnil osemnajst let starosti. Pravico voliti člana občinskega sveta imajo tudi polnoletni tujci, ki imajo dovoljenje za stalno prebivanje in prijavljeno stalno prebivališče v Republiki Sloveniji.

Volivci uresničujejo volilno pravico v občini, v kateri imajo prijavljeno prebivališče.

II. POJEM, SESTAVA IN DELO VOLILNEGA ODBORA

1.0 Pojem

Volilni odbor je organ, ki na dan glasovanja na volitvah vodi glasovanje na volišču in po končanem glasovanju ugotovi izid glasovanja na volišču.

1.1 Sestava

Volilni odbor sestavljajo predsednik in parno število članov ter njihovi namestniki.

Odločbo o imenovanju volilnega odbora izda občinska volilna komisija in jo vroči predsedniku ter vsem članom in njihovim namestnikom.

Član volilnega odbora mora imeti stalno prebivališče na območju občine.

Član volilnega odbora ne sme biti oseba, ki je kandidat, predstavnik kandidata ali njegov zaupnik. Predsednik, član volilnega odbora in njun namestnik ne sme biti zakonec, oče, mati, otrok, sestra ali brat, posvojitelj ali

posvojenec kandidata v volilni enoti, v kateri je ta volilni odbor imenovan, niti ne sme živeti s kandidatom v zunajzakonski skupnosti ali registrirani istospolni partnerski skupnosti.

1.2 Sklepčnost

Pri delu volilnega odbora morajo biti ves čas navzoči predsednik volilnega odbora ali njegov namestnik ter člani ali njihovi namestniki. Volilni odbor je sklepčen, če so navzoči vsi člani oziroma njihovi namestniki. Če take sklepčnosti ni mogoče zagotoviti, je volilni odbor sklepčen, če so namesto odsotnih članov navzoči katerikoli namestniki. Predsednika lahko nadomešča samo njegov namestnik (27. člen ZVDZ). Volilni odbor odloča z večino glasov vseh članov. Če zaradi enakega števila glasov za in proti ne pride do odločitve, odloči glas predsednika volilnega odbora. Če volilni odbor pravočasno ne sprejeme odločitve, ki je nujno potrebna za izvedbo volitev, odloči predsednik volilnega odbora (28. člen ZVDZ).

Delo v volilnem odboru je častna funkcija. Člani volilnega odbora jo morajo opravljati vestno in odgovorno. Delovati morajo samo na podlagi zakona, drugih predpisov in navodil volilne komisije, neodvisno od kakršnihkoli drugih navodil.

2.0 Zaupniki

Pri delu volilnega odbora je lahko navzoč zaupnik liste kandidatov ali kandidatov. Zaupnik lahko spremlja delo volilnega odbora v vseh fazah, od priprave volišča do konca dela volilnega odbora. Na nepravilnosti opozori predsednika volilnega odbora ali drugega člana volilnega odbora, če predsednik ni navzoč, ne sme pa se kakorkoli vmešavati v delo volilnega odbora in dajati pojasnil ali navodil volivcem in podobno (77. člen ZVDZ).

Če zaupnik z odločitvijo predsednika ni zadovoljen, lahko zahteva, da se njegovo opozorilo in odločitev predsednika vpišeta v zapisnik. Če zaupnik moti normalni postopek glasovanja in s tem red na volišču, ga volilni odbor lahko odstrani z volišča, kar se vpiše v zapisnik, z natančno navedbo okoliščin. Če je potrebno, se zaradi tega glasovanje lahko prekine.

Člani volilnih organov ne morejo biti zaupniki.

2.1 Potrdilo zaupnika

Zaupniki bodo imeli posebna potrdila, ki jim jih bo izdala občinska volilna komisija. Na potrdilu bo pisalo, čigav zaupnik je in za katero volišče je zaupnik.

Pri predsedniku volilnega odbora se zaupnik izkaže s potrdilom občinske volilne komisije in z osebnim dokumentom, ki izkazuje njegovo istovetnost.

Na zahtevo vsakega zaupnika se vpišejo v zapisnik posamezne okoliščine, pomembne za potek glasovanja, njegovo posebno mnenje ali pripombe k zapisniku (drugi odstavek 80. člena ZVDZ).

2.2. Položaj članov volilnih komisij

Člani volilnih komisij imajo v času, ko se nahajajo na volišču, v odnosu do volilnih odborov enak položaj kot zaupniki.

Član občinske volilne komisije ima pravico biti navzoč pri delu volilnega odbora, spremljati in nadzorovati njihovo delo ter jih opozarjati na morebitne nepravilnosti.

Člani Državne volilne komisije so lahko navzoči pri delu občinskih volilnih komisij in volilnih odborov.

Član Državne volilne komisije se pri občinski volilni komisiji ali volilnem odboru izkaže s službeno izkaznico, člani občinskih volilnih komisij pa z odločbo o imenovanju ali potrdilom, ki ga izda občinska volilna komisija, in z osebnim dokumentom.

Službena izkaznica vsebuje navedbo izdajatelja (Republika Slovenija - Državna volilna komisija), fotografijo člana Državne volilne komisije, ime in priimek ter navedbo funkcije, registrsko številko ter pomanjšan faksimile žiga Državne volilne komisije.

3.0 Brez obeležij na volišču

Niti člani volilnega odbora niti zaupniki ne smejo nositi nobenih znakov ali simbolov strank, pa tudi ne priponk, nalepk ipd. z imeni list kandidatov, političnih strank in kandidatov. Na opozorilo predsednika volilnega odbora morajo morebitne znake ali simbole strank oziroma druge znake iz prejšnjega stavka takoj odstraniti.

Če se na zgradbi ali na prostoru pred zgradbo, v kateri je volišče, nahajajo predmeti (na primer plakati), ki so bili uporabljeni za namene volilne kampanje, naj jih volilni odbor odstrani na način, da jih ne poškoduje (prekrije, prelepi).

Če volilni odbor sam ne more odstraniti (prelepiti) predmetov, ki so bili uporabljeni v času volilne kampanje, naj o tem obvesti bodisi občinsko volilno komisijo bodisi upravnika zgradbe, lahko pa tudi pristojni upravni organ (dežurno službo MNZ, ki spremlja morebitne kršitve zakona o volilni in referendumski kampanji).

3.1. Izobraževanje volilnih odborov

Občinska volilna komisija je dolžna zagotoviti izobraževanje članov volilnih odborov, in sicer najmanj za predsednika in namestnika predsednika, ki sta se dolžna izobraževanja tudi udeležiti.

Članice in člani volilnih odborov se morajo poučiti o možnosti in načinu uporabe pripomočka za glasovanje slepih in slabovidnih oseb (šablona za slepe) ter šablona za zakritje osebnih podatkov drugih volivcev pri podpisu v volilni imenik.

III. NALOGE VOLILNEGA ODBORA NA DAN PRED GLASOVANJEM

4.0 Volilni odbor se sestane dan pred glasovanjem

Volilni odbor mora organizirati volišče na dan pred glasovanjem tako, da se bo na volišču naslednjega dne lahko nemoteno začelo glasovanje. V ta namen se mora na dan pred glasovanjem sestati v prostoru, kjer bo glasovanje, v času, ki ga določi predsednik volilnega odbora, in v skladu z navodili pristojne volilne komisije. Volilni odbor mora biti v tem prostoru v času, ko bo volilno gradivo dostavljeno na volišče.

4.1 Prevzem gradiva

Vsak volilni odbor prevzame s potrdilom gradivo za glasovanje (volilno gradivo) na način, kot ga določi občinska volilna komisija. Vsak volilni odbor prevzame volilno gradivo, za katero je zadolžen.

V volilno gradivo spadajo zlasti:

- ena ali več glasovalnih skrinjic,
- zadostno število glasovnic,
- potrjen splošni volilni imenik, v katerem morajo biti vpisani vsi volilni upravičenci, ki imajo pravico glasovati na tem volišču,
- potrjen volilni imenik državljanov Republike Slovenije, pripadnikov avtohtone italijanske in madžarske narodne skupnosti oz. potrjen volilni imenik državljanov Republike Slovenije, pripadnikov romske skupnosti, če se v občini voli tudi člana občinskega sveta, pripadnika avtohtone narodne skupnosti ali romske skupnosti,
- identifikacijske kartice (ime, priimek, funkcija),
- obrazci zapisnikov, pomožni obrazci, kuverte in drug, predvsem tehnični material, ki ga volilni odbor potrebuje pri svojem delu (lepilni trak, papir itd. - 66. člen ZVDZ).

Volilni odbor mora ob prevzemu preveriti, če je prejel zadostno število glasovnic glede na število volivcev v volilnem imeniku. Zadostno število glasovnic pomeni, da volilni odbor prejme toliko glasovnic, kot je volivcev, ki imajo pravico glasovati na volišču na dan glasovanja (število vseh volivcev, vpisanih v volilni imenik, zmanjšano za volivce, ki so že predčasno glasovali ali imajo vpisane opombe za druge oblike glasovanja – po pošti v Sloveniji ali na domu).

4.2 Ureditev prostora

Vsak volilni odbor mora pregledati glasovalno skrinjico, ki jo je prevzel (ali je prazna in nepoškodovana). Nato volilni odbor pregleda ureditev volišča. Na primernem prostoru je treba postaviti glasovalne skrinjice in na vidno mesto obesiti razglase. Razglasi se nalepijo, po možnosti, znotraj kabine, boksov, pregrad itd. Pripraviti je treba mizo za volilni odbor in ustrezno pripraviti prostore na volišču, kjer bodo volivci izpolnjevali glasovnice. Ti prostori naj bodo ustrezno oddaljeni od volilnega odbora in urejeni tako, da je vsakomur zagotovljena tajnost glasovanja (na način, da nihče ne more opazovati volivcev pri izpolnjevanju glasovnic).

Ko so volišča pripravljena v skladu s temi navodili, vsak volilni odbor sestavi zapisnik o delu volilnega odbora na dan pred glasovanjem, ki ga dobi hkrati z drugim volilnim gradivom. Delo volilnega odbora na dan pred glasovanjem na volitvah je s tem končano. Preden odidejo člani volilnega odbora z volišča, morajo volišče še primerno zavarovati (zapreti okna, zakleniti vrata ipd.).

Pri vseh navedenih opravilih so lahko navzoči tudi zaupniki.

IV. NALOGE VOLILNEGA ODBORA NA DAN GLASOVANJA

5.0 Pred začetkom glasovanja

Na dan glasovanja vodi volilni odbor glasovanje in po končanem glasovanju ugotavlja izid glasovanja na volišču.

Na dan glasovanja se zbere volilni odbor najpozneje pol ure pred začetkom glasovanja v prostoru, ki je določen za glasovanje, in se prepriča, ali je na volišču vse ustrezno pripravljeno. Na volišču je treba, poleg razglaša, razobesiti tudi odločbo o imenovanju volilnega odbora za to volišče, ki jo je v ta namen volilni odbor

prejel od občinske volilne komisije. Prav tako si morajo člani volilnega odbora pripeti identifikacijske kartice. Volilni odbor mora ponovno pregledati, ali je glasovalna skrinjica prazna in nepoškodovana. Nato skrinjico zapre s posebnimi varnostnimi nalepkami ali s posebnim lepilnim trakom. Volilni odbor postavi škatlo oz. posodo s pisali na mizo, za katero sedi volilni odbor, oz. na mesto, kjer se bo volivec podpisal v volilni imenik. Škatlo oz. posodo, v kateri bodo volivci odložili pisala po glasovanju, je treba postaviti na vidno mesto, da lahko vsak volivec po končanem glasovanju tja odloži uporabljeno pisalo. Volilni odbor nato naredi zapisnik, v katerem navede, v kakšnem stanju je našel prostor volišča in volilno gradivo.

Volilni odbor ponovno prešteje glasovnice in jih primerja s številom glasovnic, ki jih je prejel od občinske volilne komisije.

Opomba: Po določbi 66. člena ZVDZ lahko volilni odbor prevzame volilno gradivo najpozneje pol ure pred začetkom glasovanja, če ga ni prevzel že prej.

V primeru slabega vremena volilni odbor ob vходу postavi/nalepi opozorilo »Pozor, mokra tla.« ipd.

Predsednik volilnega odbora nato razglasi, da se glasovanje začne.

6.0 Delo volilnega odbora na glasovanju

6.1 Čas glasovanja

Glasovanje se začne ob 7. uri in traja do 19. ure. Volilni odbor lahko v sporazumu z občinsko volilno komisijo določi, da traja glasovanje najmanj 12 ur tudi v drugem času, če je to potrebno, da se omogoči glasovanje volivcem, ki sicer ne bi mogli glasovati (npr. zaradi izrednih okoliščin, kot so naravne nesreče ipd.). Vendar se glasovanje ne more začeti pred 4. uro zjutraj in ne končati po 23. uri. O tem, da se bo glasovanje na volišču končalo po 19. uri (ali začelo pred 7. uro zjutraj), mora občinska volilna komisija obvestiti predstavnike list kandidatov ali zaupnike, javnost (lokalne medije) in Državno volilno komisijo takoj, ko je bila sprejeta takšna odločitev.

6.2 Vzdrževanje reda na volišču

Predsednik volilnega odbora v sodelovanju z drugimi člani odbora skrbi za vzdrževanje reda in miru med glasovanjem. Če je potrebno, zahteva predsednik volilnega odbora pomoč policije. Dokler so policisti na volišču, so pod vodstvom predsednika volilnega odbora in je glasovanje prekinjeno. Razen policistov, ki jih je predsednik volilnega odbora poklical za vzdrževanje reda, ne sme nihče priti na volišče z orožjem ali nevarnim orodjem (prvi in tretji odstavek 78. člena ZVDZ).

Predsednik volilnega odbora lahko vsakogar, ki moti red na volišču, odstrani z volišča, kar se vpiše v zapisnik. O odstranitvi zaupnika mora odločiti volilni odbor.

6.3 Navzočnost članov volilnega odbora med glasovanjem

Ker volilni odbor dela in odloča, kot je bilo že omenjeno, le v polni sestavi, morajo biti ves čas glasovanja navzoči predsednik ter dva člana volilnega odbora oziroma njihovi namestniki. Če je torej član volilnega odbora za nekaj časa odsoten, ga mora zamenjati njegov namestnik ali katerikoli drug namestnik (77. člen ZVDZ). Predsednika lahko nadomešča samo njegov namestnik (27. člen ZVDZ). Člani volilnih odborov in njihovi namestniki so lahko prisotni ves čas glasovanja.

7.0 Glasovanje

Na volišče, na katerem se glasuje, vstopajo volivci posamično. Na volišču praviloma ne sme biti hkrati več volivcev, kot je glasovalnih mest (pregrajenih prostorov, boksov ipd.).

7.1 Glasuje se samo osebno

Volivci glasujejo osebno. Nihče ne sme glasovati po pooblaščenju, torej tudi ni dovoljeno glasovanje za družinske člane. Tako dejanje bi bilo namreč zloraba volilne pravice, ki je na podlagi 152. člena Kazenskega zakonika kaznivo dejanje.

7.2 Glasovanje invalidov, nepismenih oseb ipd.

Kdor zaradi telesne hibe, ker je na primer slep, brez roke itd., ali ker je nepismen, ne bi mogel glasovati tako, kot je predpisano, ima pravico, da pripelje s seboj pred volilni odbor osebo, ki namesto njega, vendar po njegovem navodilu, izpolni glasovnico in jo spusti v glasovalno skrinjico. O tem odloči volilni odbor in vpiše to v zapisnik.

Volivcu, ki izrazi željo, da bi za glasovanje uporabil šablono za slepe, se mu le-ta izroči in obenem tudi pojasni, kako se uporablja.

Če glasuje volivec, ki je v invalidskem vozičku, in zaradi višine mize, na kateri je glasovalna skrinjica, ne doseže odprtine na glasovalni skrinjici, mora volilni odbor skrinjico premakniti na tako višino, da volivec odprtino na glasovalni skrinjici doseže in glasovnico odda.

7.3 Ugotovitev istovetnosti volivca in podpis v volilni imenik

Glasuje se na podlagi vpisa v volilni imenik.

Ko stopi volivec v prostor, kjer se glasuje, gre k mizi volilnega odbora. Predsednik volilnega odbora ugotovi istovetnost osebe, ki hoče glasovati. Istovetnost se lahko ugotovi na podlagi vsakega dokumenta, ki izkazuje osebne podatke volivca (osebna izkaznica, potni list, vozniško dovoljenje itd., pri čemer ni nujno, da je osebni dokument na dan glasovanja še veljaven) ali na drug način. Drug način ugotavljanja istovetnosti je zlasti v tem, da bodisi predsednik bodisi kakšen član volilnega odbora osebno pozna volivca. V takem primeru ugotavljanja istovetnosti se v rubriko »opombe« volilnega imenika vpiše npr.: »osebno znan«.

Glede na to, da obvestilo volivcu o vpisu v volilni imenik in zaporedni številki v volilnem imeniku, velja tudi za morebitni drugi krog glasovanja, mora volilni odbor volivcu obvestilo, po vpogledu podatkov, vrniti.

V morebitnem drugem krogu glasovanja zaporedne številke vpisa v volilni imenik na obvestilu ne bodo identične z zaporednimi številkami v volilnem imeniku, saj se bo zaporedje spremenilo, zaradi volivcev, ki bodo v času od sestave volilnih imenikov do tiska volilnih imenikov, pridobili oziroma izgubili volilno pravico (selitve, smrti, polnoletni v drugem krogu itd.).

Nato predsednik ali član volilnega odbora ugotovi, ali je volivec vpisan v volilnem imeniku. Če je vpisan, obkroži predsednik ali član njegovo zaporedno številko v volilnem imeniku kot znak, da je glasoval (71. člen ZVDZ).

Volivci, ki imajo pravico voliti člana občinskega sveta – predstavnika italijanske ali madžarske narodne skupnosti oziroma romske skupnosti, imajo v rubriki »opombe« splošnega volilnega imenika vpisano tudi opombo »MAD« »ITA« ali »R«. Za te volivce je posebej izdelan tudi ločen volilni imenik državljanov Republike Slovenije, pripadnikov avtohtone italijanske in madžarske narodne skupnosti oz. volilni imenik državljanov Republike Slovenije, pripadnikov romske skupnosti, v katerega se podpišejo.

Pred podpisom volivca v volilni imenik je treba volilni imenik obrniti proti volivcu, da se ta lahko nemoteno podpiše, in prekriti osebne podatke drugih volivcev (s šablono), in sicer tako, da volivec pri podpisu vidi samo lastne osebne podatke.

Volivec se podpiše v za to namenjen prostor v volilnem imeniku. Predsednik ali član volilnega odbora nato preveri, ali se je volivec podpisal na pravo mesto, in šele potem se volivcu izročijo glasovnice. Volivcem, ki so se podpisali v volilni imenik državljanov Republike Slovenije, pripadnikov avtohtone italijanske in madžarske narodne skupnosti oz. potrjen volilni imenik državljanov Republike Slovenije, pripadnikov romske skupnosti, se izroči tudi ustrezna glasovnica (volivcem, ki imajo opombo »MAD« glasovnica za izvolitev predstavnika madžarske narodne skupnosti; volivcem, ki imajo opombo »ITA« glasovnica za izvolitev predstavnika italijanske narodne skupnosti in volivcem, ki imajo opombo »R« glasovnica za izvolitev predstavnika romske skupnosti).

Volivcu se izročijo glasovnice tudi, če se ne more ali noče podpisati. Če se ne more podpisati zaradi telesne hibe ali drugega razloga ali če se noče podpisati, volilni odbor to posebej označi v volilnem imeniku, in sicer v prostoru, ki je namenjen podpisu volivca (naredi oznako NMP).

7.4 Statistični podatki po spolu, starosti in državljanstvu

V volilnem imeniku je v opombah, pri vsakem volivcu, opredeljena starostna skupina z oznakami od 1 do 4, pri čemer imajo oznake naslednji pomen:

1. starostna skupina - od 18 do 30 let
2. starostna skupina - od 31 do 45 let
3. starostna skupina - od 46 do 60 let
4. starostna skupina - od 61 let in več

ter v stolpcu DRŽ oznaka države:

- pri državljanih EU se izpiše oznaka EU in
- pri državljanih tretjih držav se izpiše oznaka TR.

Statistika se spremlja na naslednji način:

Ko predsednik volilnega odbora ugotovi istovetnost volivca, članu volilnega odbora, ki spremlja statistične podatke, sporoči, v katero starostno skupino volivec sodi (npr. prva starostna skupina) ter ali je volivec državljan države članice EU ali druge države. Član volilnega odbora na pripomočku v ustreznem prostoru zabeleži spol, starostno skupino in državljanstvo volivca (črtice, kljukice ipd.).

Volilni odbor lahko statistične podatke na podlagi volilnega imenika ugotovi tudi po končanem glasovanju in jih ustrezno zapiše v zapisnik o delu volilnega odbora.

7.5 Oseba, ki ni vpisana v volilni imenik

Če pride na volišče oseba, ki ni vpisana v volilnem imeniku za to volišče, pa iz osebnega dokumenta izhaja, da stalno prebiva na območju volišča, jo predsednik ali član volilnega odbora napoti k pristojnemu upravnemu organu,

ki vodi register prebivalstva oziroma je sestavil volilni imenik (na upravno enoto, krajevni urad). Če bo upravni organ ugotovil, da stalna evidenca volilne pravice izkazuje, da ima oseba na tem volišču volilno pravico in da je bila pri sestavljanju volilnega imenika pomotoma izpuščena, bo izdal potrdilo. S takšnim potrdilom lahko volivec glasuje, potrdilo pa mora izročiti predsedniku ali članu volilnega odbora. Samo v tem primeru lahko volivec glasuje na volišču tudi, če ni vpisan v volilnem imeniku. Njegovo glasovanje se vpiše na ustreznem mestu zapisnika o delu volilnega odbora, potrdilo pa priloži zapisniku (peti odstavek 71. člena ZVDZ). Volivci, ki so spremenili stalno prebivališče po zaključku volilnih imenikov (15 dni pred dnevom glasovanja), glasujejo na volišču, na katerem so na ta dan imeli stalno prebivališče (prejšnje volišče). Volilni odbor takega volivca napoti na prejšnje volišče, kjer bo lahko glasoval.

Volilni odbor ne sme odreči glasovanja nikomur, ki je vpisan v volilni imenik za to volišče, in tudi ne osebam, ki so se izkazale s potrdili. Če ima član volilnega odbora glede posameznih volivcev, ki hočejo glasovati, kakšno pripombo, se ta vpiše v zapisnik. Volilni odbor ne sme dovoliti glasovanja nikomur, ki ni vpisan v volilni imenik, razen v primeru, ko je bil volivec pomotoma izpuščen pri sestavljanju volilnega imenika in mu je zato pristojni uradni organ izdal ustrezno potrdilo.

7.6 Oseba, katere ime je v volilnem imeniku že obkroženo

Če hoče glasovati oseba, katere ime je v volilnem imeniku že obkroženo in pri njenem imenu že obstaja podpis volivca, se njeno ime in priimek ter naslov stalnega prebivališča in njena morebitna izjava vpišejo v zapisnik. Glasovati pa ji volilni odbor ne dovoli (preprečevanje večkratnega glasovanja - 72. člen ZVDZ).

7.7 Volivci, ki glasujejo po pošti, na predčasnem glasovanju ali na domu

Če hoče glasovati oseba, pri kateri je v rubriki »opombe« označba, da je glasovala predčasno, da glasuje po pošti ali na domu, se njeno osebno ime, prebivališče in izjava vpišejo v zapisnik, glasovati pa ji volilni odbor ne dovoli (preprečevanje večkratnega glasovanja – tretji odstavek 72. člena ZVDZ).

7.8 Glasovanje na domu

Če je občinska volilna komisija obvestila volilni odbor, da so na območju volišča volivci, ki se ne morejo osebno zglasiti na volišču zaradi bolezni, in je bilo volilni komisiji sporočeno, da želijo glasovati na domu, mora predsednik volilnega odbora določiti najmanj dva člana odbora (in ne več kot tri), ki se napotita k tej osebi in ji odneseta glasovnice na dom. Skupaj z glasovnicami se volivcu izročijo tudi ovojnice. Ko volivec opravi glasovanje, prepogne glasovnice, jih vloži v ovojnice (vsako glasovnico v svojo ovojnico) in ovojnice zalepi ter jih izroči članoma volilnega odbora.

Člana volilnega odbora zabeležita, kdaj sta bila pri volivcu, kdo je bil še navzoč poleg volivca in morebitne druge okoliščine. Volivca opozorita na to, da se glasuje osebno. Če glasuje volivec s pomočjo tretje osebe, se to zabeleži (to ne smeta biti člana volilnega odbora). Volivec se podpiše na obrazec zapisnika o glasovanju na domu ali v seznam volivcev, ki so vložili zahtevo za glasovanje na domu in ki ga je volilni odbor prejel od občinske volilne komisije. Ko se člana volilnega odbora vrne na volišče, se v volilnem imeniku obkroži oseba, ki je glasovala na ta način, člani odbora nato odprejo ovojnice in prepognjene glasovnice spustijo v volilno skrinjico (ali vsako glasovnico v ustrezno volilno skrinjico) med druge glasovnice (83. člen ZVDZ). Obrazec se priloži zapisniku, v zapisnik pa se vpiše ime in priimek volivca, ki je glasoval na domu.

Opozarjamo, da grede člani volilnega odbora lahko na dom k volivcu samo po obvestilu volilne komisije, da je družinski član ali drug volivec prenesel prošnjo volivca, ki ne more glasovati, da bi glasoval na naveden način, in sicer najpozneje 3 dni pred dnevom glasovanja. Tudi ti volivci glasujejo osebno. Če zaradi fizične nesposobnosti sami ne morejo izpolniti glasovnice, lahko namesto njih, vendar po njihovih navodilih, izpolni glasovnico druga oseba, ki ni član volilnega odbora.

7.9 Pojasnilo volivcu o tehničnih vidikih glasovanja

Člani volilnega odbora morajo volivcu na njegovo zahtevo ponovno pojasniti, kako se glasuje. Pri tem se ne sme na nikakršen način vplivati na odločitev volivca pri glasovanju. Upoštevati je treba, da je navodilo za glasovanje napisano na glasovnici.

8.0 Neuporabna ali poškodovana glasovnica

Glasovnico, ki ni uporabna (nepotiskana ali s slabo vidnim tiskom), odbor zamenja z drugo. Enako ravna tudi, če volivec nenamerno poškoduje glasovnico, ki je še ni izpolnil. To vpiše v zapisnik, poškodovana glasovnica pa se priloži k zapisniku ter po končanem glasovanju k neuporabljenim glasovnicam.

Če volivec izjavi, da »se je pri glasovanju zmotil«, in želi novo glasovnico, mu je volilni odbor ne sme izročiti; volivca naj v tem primeru pouči, kako naj jasno odpravi svojo prvotno zmotno odločitev (prekriža krogec okoli številke, ki ne izraža njegove volje, in obkroži številko pred imenom kandidata, za katerega glasuje). Popravek se

lahko upošteva samo v primeru, če je glasovanje opravljeno z obkrožitvijo zaporedne številke.

9.0 Prekinitev glasovanja

Glasovanje poteka nepretrgoma ves dan, torej od 7. do 19. ure. Glasovanje se sme prekiniti samo, če bi na volišču prišlo do kršitve javnega reda in miru ali do kakšnih drugih izrednih okoliščin, zaradi česar bi bila onemogočena izvedba glasovanja. V takem primeru volilni odbor prekine glasovanje za toliko časa, dokler se ponovno ne vzpostavi red. Zakaj je bilo glasovanje prekinjeno in za koliko časa, se vpiše v zapisnik. Če je bilo glasovanje prekinjeno za več kot eno uro, se glasovanje lahko ustrezno podaljša za določen čas po 19. uri, vendar ne dlje, kot do 23. ure. O tem volilni odbor takoj obvesti občinsko volilno komisijo.

10.0 Konec glasovanja

Ob 19. uri (oziroma ko preteče kasneje določen čas za potek glasovanja) volilni odbor zapre volišče. Volivci, ki so takrat na volišču, kjer se glasuje, ali pred njim, smejo še glasovati.

11.0 Zapisnik o poteku glasovanja

O poteku glasovanja vodi volilni odbor zapisnik. V zapisnik se vpišejo sproti vsi dogodki, ki so pomembni za glasovanje, zlasti pa tisti, ki so omenjeni v tem navodilu (osebe, ki volijo s potrdili, neredi, prekinitve glasovanja, prisotni zaupniki, obiski novinarjev, tujih delegacij ipd.). Vsak član volilnega odbora lahko zahteva, da se vpišejo v zapisnik posamezne okoliščine, njegovo posebno mnenje in njegove pripombe k zapisniku.

12.0 Vmesna ugotovitev udeležbe

Volilni odbor ob 11. in 16. uri ugotovi udeležbo na volišču. To se ugotovi tako, da volilni odbor ugotovi skupno število volivcev, vpisanih v volilni imenik, in število volivcev, ki so do 11. oziroma do 16. ure glasovali na volišču. Podatek o udeležbi takoj sporoči občinski volilni komisiji na način, ki ga je ta določila. Volilni odbor pri ugotovitvi udeležbe (število volivcev, ki so glasovali) ne upošteva volivcev, ki so glasovali predčasno, ki glasujejo po pošti ipd., temveč samo volivce, ki so dejansko prišli na volišče.

13.0 Zvočno in slikovno snemanje

V času glasovanja na volišču ni dovoljeno zvočno oziroma slikovno snemanje drugega ali narediti slikovnega posnetka osebe brez njenega soglasja (v nadaljevanju: slikovno snemanje), razen predstavnikom medijev za potrebe obveščanja javnosti o poteku glasovanja. Ob prihodu na volišče mora predstavnik medija o slikovnem snemanju obvestiti predsednika volilnega odbora. Slikovno snemanje lahko traja krajši čas, pri tem pa se ne sme slikovno snemati volivca/volivke brez njegovega/njenega soglasja na način, da bi se posegalo v tajnost glasovanja. S slikovnim snemanjem se ne sme motiti dela volilnega odbora. Po končanem slikovnem snemanju morajo mediji volišče zapustiti.

14.0 Delo volilnega odbora po 19. uri

(84. – 86. člen Zakona o volitvah v državni zbor)

Ob 19. uri se zbere celoten volilni odbor – člani in namestniki, da bi lahko z delom čim prej začeli in ga tudi hitro končali. V zapisniku o delu volilnega odbora se ugotovi navzočnost.

14.1 Neuporabljene glasovnice

Najprej je treba posebej prešteti neuporabljene glasovnice in jim dodati glasovnice, ki niso bile uporabljene zaradi napak (nepotiskana ali s slabo vidnim tiskom, nenamerno poškodovane glasovnice ipd.). Število neuporabljenih glasovnic je treba vpisati v zapisnik. Pred izpraznitvijo glasovalne (volilne) skrinjice je treba ugotoviti skupno število volivcev in število volivcev, ki so glasovali.

14.2 Ugotovitev udeležbe

Udeležba se ugotovi na naslednji način:

- a) volilni odbor vpiše število volivcev, vpisanih v volilni imenik,
- b) nato vpiše število volivcev, ki so glasovali s potrdili upravne enote, ter sešteje število volivcev; to število predstavlja število volilnih upravičencev za območje volišča,
- c) volilni odbor nato vpiše:
 - število volivcev, ki so glasovali po splošnem volilnem imeniku,
 - število volivcev, ki so glasovali s potrdili upravne enote.
 Seštevek teh dveh podatkov je število volivcev, ki so glasovali (udeležba).

Pri številu volivcev, ki so glasovali na volišču, upošteva volilni odbor osebe, ki so dejansko glasovale, in ne prišteva tistih oseb, ki so glasovale po pošti oziroma predčasno.

14.3 Statistični podatki

Volilni odbor ob ugotavljanju udeležbe ugotovi tudi:

- a) število volivcev moškega spola,
- b) število volivcev ženskega spola,
- c) število volivcev v 1. starostni skupini,
- d) število volivcev v 2. starostni skupini,
- e) število volivcev v 3. starostni skupini,
- f) število volivcev v 4. starostni skupini,
- g) število volivcev, ki so državljani držav članic EU in
- h) število volivcev, ki so državljani drugih držav.

Seštevek volivcev moškega in ženskega spola mora biti enak številu volivcev, ki so glasovali. Seštevek volivcev iz točk c) do f) mora biti enak številu volivcev, ki so glasovali.

14.4 Neposredno pred štetjem – dogovor o delu

Preden volilni odbor začne šteti glasovnice, predsednik glasno prebere naslednje točke navodila in določi naloge, ki jih bodo opravili posamezni člani odbora.

Pri štetju sodeluje celotni odbor – prisotni člani in namestniki. Odbor je odgovoren za točnost ugotovljenega izida.

Volilni odbor po 19. uri ugotavlja izid glasovanja (volitev) po naslednjem vrstnem redu:

- a) najprej se ugotovi izid glasovanja za župana;
- b) ko je izid glasovanja za župana ugotovljen in sporočen občinski volilni komisiji, se kot drugi ugotavlja izid glasovanja za občinski svet;
- c) nato se ugotavlja izid glasovanja za preostale volitve (svete vaških, četrtnih skupnosti itd.).

14.5 Odprtje skrinjice

Volilni odbor odpre volilno skrinjico oziroma vse volilne skrinjice, če je na volišču več skrinjic. Opozoriti je treba, da se lahko zgodi, da je volivec za posamezno glasovanje oddal glasovnico v napačno volilno skrinjico.

Volilni odbor takoj prešteje oddane glasovnice in njihovo število primerja s številom volivcev, ki so glasovali, ter vpiše število oddanih glasovnic v zapisnik.

Glasovnice, ki so bile uporabljene pri glasovanjih, za katere volilni odbor ne ugotavlja takoj izida glasovanja (glede na točko 14.4 tega navodila), mora ustrezno zavarovati (odloži jih na stran, vendar tako, da jih člani volilnega odbora vidijo).

14.6 Uporaba drugačnega pisala

Oznaka na glasovnici, ki jo naredi pri preštevanju predsednik ali član volilnega odbora, mora biti narejena s pisalom drugačne barve, kot je barva pisala, ki ga je volivec uporabil pri glasovanju (volilni odbor naj pri ugotavljanju izida glasovanja ne uporablja pisal, ki so jih uporabljali volivci pri glasovanju).

14.7 Veljavnost/neveljavnost glasovnice

Splošno načelo pri ugotavljanju izida glasovanja po glasovnicah je, da ima prednost oznaka, ki je narejena tako, kot je določeno z navodilom na glasovnici.

Če je volivec glasoval drugače, kot je napisano v navodilu na glasovnici, je glasovnica veljavna, če je to narejeno tako, da je volja volivca jasno razvidna (drugi odstavek 76. člena ZVDZ).

Glasovnica je **veljavna** npr. tudi :

- če je volivec eno številko obkrožil, drugo pa drugače označil, in sicer se to upošteva kot glas za listo kandidatov, ki je vpisan pod zaporedno številko, ki je obkrožena;
- če je volivec drugače označil (ne pa obkrožil) zaporedno številko ali ime liste kandidatov oziroma ime in priimek kandidata, se to šteje kot glas za listo kandidatov.

Glasovnica je **neveljavna**:

- če je oddana prazna,
- če je volivec obkrožil več kot eno listo kandidatov,
- če je volivec enako označil dve listi,
- če je označil več kandidatov, kot se jih voli v volilni enoti,
- v drugih primerih, če volja volivca ni jasno izražena.

15. Način štetja

15.1 Župan

Za ugotavljanje izida lahko volilni odbor sklene, da bo uporabil enega od dveh načinov štetja:

- a) Predsednik volilnega odbora jemlje s kupa glasovnic za župana glasovnico za glasovnico in prebere odločitev volivca (za katerega kandidata je glasoval), naredi oznako na glasovnici (na primer: p – prešteta, n – neveljavna ipd.), dva člana volilnega odbora pa na pomožnem gradivu beležita, kolikokrat je bila posamezna zaporedna številka pred imenom kandidata obkrožena oziroma koliko glasovnic je neveljavnih. Volilni odbor ugotovi, koliko glasov je dobil posamezni kandidat in koliko glasovnic je bilo neveljavnih, in to vpiše v zapisnik.
- b) Volilni odbor razvršča glasovnice po posameznih kandidatih in na neveljavne glasovnice, nato član volilnega odbora glasno prebere z vsake glasovnice ime kandidata, za katerega je volivec glasoval, na vsako glasovnico pa naredi oznako p – prešteta, predsednik volilnega odbora pa na neveljavne glasovnice oznako n – neveljavna. Volilni odbor nato vpiše število neveljavnih glasovnic in število glasov za posameznega kandidata v zapisnik (metoda sortiranja).

Neveljavna je glasovnica, ki je oddana prazna, glasovnica, na kateri je volivec obkrožil ali drugače na enak način označil zaporedno številko pred imeni dveh ali več kandidatov, oziroma tudi v drugih primerih, če volja volivca ni jasno izražena.

Veljavna je glasovnica, če je volivec glasoval drugače, kot je napisano v navodilu na glasovnici (torej ni obkrožil številke pred imenom in priimkom kandidata, če je to narejeno tako, da je volja volivca jasno razvidna – drugi odstavek 76. člena ZVDZ). To velja za primer, ko je glasovnica veljavna, če volivec številke ni obkrožil, temveč jo je označil na drug način (s križcem, obkrožil je ime kandidata ipd.).

Splošno načelo pri ugotavljanju veljavnosti glasovnice je, da je veljavna, če je voljo volivca mogoče nedvoumno ugotoviti. O vseh takih glasovnicah naj volilni odbor odloča posebej, predsednik volilnega odbora pa naj na glasovnici napiše odločitev ("VELJAVNA – PRIIMEK KANDIDATA", "NEVELJAVNA").

15.2 Občinski svet

15.2.1 Občinski svet – večinski sistem

a) Občina kot ena volilna enota (voli se sedem /7/ članov občinskega sveta)

Ko volilni odbor začne ugotavljati izid glasovanja, najprej sortira glasovnice na veljavne in neveljavne. Neveljavna je glasovnica, na kateri je obkroženih 8 ali več kandidatov, oziroma prazna glasovnica. Nato sortira veljavne glasovnice po številu oddanih glasov in zabeleži, na koliko glasovnicah je obkrožen samo en (1) kandidat, na koliko glasovnicah sta obkrožena dva (2) kandidata itd.. To omogoča nadzor, ali je pravilno ugotovil izid. (Skupno število oddanih glasov za vse kandidate je enako številu glasov, ki jih dobimo tako, da število glasovnic, na katerih je obkrožen en kandidat, pomnožimo z 1, temu prištejemo zmnožek: število glasovnic, na katerih sta obkrožena dva kandidata $\times 2$, prištejemo zmnožek: število glasovnic, na katerih so obkroženi trije kandidati $\times 3$...).

Volilni odbor nato začne šteti glasove.

Predsednik volilnega odbora jemlje s kupa glasovnic glasovnico za glasovnico in prebere odločitev volivca, naredi oznako na glasovnici (na primer: p – prešteta), člani volilnega odbora pa beležijo na pomožnem listu, kolikokrat je bil posamezni kandidat obkrožen.

Volilni odbor ugotovi, koliko glasovnic je bilo neveljavnih in koliko glasov je dobil posamezni kandidat, in to vpiše v zapisnik.

Glede ugotavljanja veljavnosti glasovnic veljajo navodila, ki se uporabljajo za ugotavljanje izida glasovanja za volitve župana. Pri teh volitvah je lahko glasovnica veljavna tudi v primeru, če je volivec na primer glasoval tako, da je tri kandidate obkrožil, dva pa prečrtal, kar pomeni, da se upoštevajo samo glasovi, ki jih je dal kandidatom, ki jih je obkrožil, ne pa tudi kandidatom, ki jih je prečrtal, saj v takem primeru ne moremo govoriti o zmoti volivca.

b) Občina, v kateri se v vsaki volilni enoti voli 1 član občinskega sveta

V občinah, kjer se v vsaki volilni enoti voli 1 član občinskega sveta, se za ugotavljanje izida glasovanja na volišču uporabljajo navodila, ki veljajo za ugotavljanje izida glasovanja za župana.

c) Občina, v kateri se v volilnih enotah voli 2 ali 3 člane občinskega sveta

V takem primeru se za ugotavljanje izida glasovanja na volišču uporabljajo navodila, ki veljajo za ugotavljanje izida volitev za člane občinskega sveta v občini kot eni volilni enoti, kjer se voli 7 članov občinskega sveta.

15.2.2 Občinski svet – proporcionalni sistem

V občinah s proporcionalnim volilnim sistemom se izid glasovanja na volišču ugotavlja na enak način, ne glede na to, ali je občina razdeljena na volilne enote ali ne.

Volilni odbor ugotavlja izid na naslednji način:

Najprej volilni odbor prešteje vse oddane glasovnice in vpiše njihovo število v zapisnik.

Nato volilni odbor sortira glasovnice po imenih list in posebej neveljavne glasovnice. Neveljavna je glasovnica, na kateri sta obkroženi dve ali več številke pred imenom list ali je prazna. Veljavna je tista glasovnica, na kateri je volivec označil samo eno listo, ne glede na to, da ni obkrožil številke pred imenom liste (na primer: obkrožil znak stranke ali ime liste ipd.). Sicer pa se za ugotavljanje veljavnosti te glasovnice upoštevajo načela, ki veljajo za ugotavljanje veljavnosti glasovnice za volitve župana.

Če je volivec oddal samo preferenčni glas, je glasovnica veljavna, in sicer se upošteva kot glas za listo, pri kateri je dan preferenčni glas kandidatu, in kot preferenčni glas za kandidata. Če je volivec obkrožil ime liste, preferenčni glas pa je vpisal pri drugi listi, je glasovnica veljavna in se upošteva kot glas za tisto listo, kjer je obkrožena številka liste, preferenčni glas pa se ne upošteva, ne pri tej listi ne pri listi, kjer je dan, kajti volivec lahko da preferenčni glas samo pri listi, za katero je glasoval.

Ko so glasovnice sortirane po imenih list, se prešteje število glasov za vsako listo in se vpiše v zapisnik (kontrola: vsota glasov za vse liste + neveljavne glasovnice = število oddanih glasovnic).

Ker je po zakonu volivec lahko oddal tudi en preferenčni glas, naj dva člana volilnega odbora vzameta iz kupa vse glasovnice, na katerih so bili dani glasovi za isto listo, in preštejeta za vsakega kandidata, koliko preferenčnih glasov je dobil. Zaradi kontrole in krajšega štetja lahko najprej izločita tiste glasovnice, na katerih volivec ni dal preferenčnega glasu, in jih zaradi kontrole preštejeta (kontrola: število glasov za listo – število glasovnic, na katerih ni preferenčnega glasu = vsota preferenčnih glasov vseh kandidatov s te liste). Nato beležita za vsako glasovnico posebej ali pa s prelistavanjem glasovnic ugotovita število preferenčnih glasov za vsakega kandidata in to število vpišeta v zapisnik (volilni odbor naj opravi logično kontrolo, kot je navedena zgoraj).

Volivec je praviloma oddal svoj preferenčni glas tako, da je vpisal zaporedno številko kandidata iz seznama. Volilni odbor naj upošteva kot veljavni preferenčni glas tudi, če je volivec vpisal priimek kandidata, če na tej listi nista dve osebi z enakim priimkom.

Podatki o številu oddanih, veljavnih in neveljavnih glasovnic, o številu posameznih glasov in številu preferenčnih glasov se vpišejo v zapisnik.

15.3 Sveti vaških, krajevnih in četrtnih skupnosti in druga glasovanja

Pri ugotavljanju izida na teh glasovanjih naj volilni odbor glede na volilni sistem ravna tako, kot se ugotavlja izid pri volitvah v občinski svet.

15.4 Pripisi na glasovnici

Če je volivec na glasovnico kaj pripisal (ali narisal), velja, da različni pripisi na glasovnici ne vplivajo na siceršnji postopek ugotavljanja izida glasovanja po glasovnicah in nimajo nobenih posledic glede veljavnosti glasovnice.

16.0 Po končanem štetju

Volilni odbor mora po končanem štetju posameznih glasovnic le-te vložiti v posebne ovojnice (posebej neveljavne in posebej veljavne).

16.1 Vpis izida glasovanja v zapisnik

Izid glasovanja se vpiše v zapisnik.

Volilni odbor lahko kontrolira izid tako, da sešteje število neveljavnih in skupno število glasov posamezne liste kandidatov oziroma kandidatov (neveljavne + veljavne = oddane glasovnice).

16.2 Podpisovanje zapisnika

Vsi člani volilnega odbora podpišejo zapisnik o delu volilnega odbora.

- a) Ko volilni odbor konča delo pri ugotavljanju izida glasovanja, mora predsednik volilnega odbora odrediti, da se volilno gradivo pripravi za predajo občinski volilni komisiji in da se gradivo odnese na občinsko volilno komisijo.
- b) Predsednik volilnega odbora po končanem delu vstane in glasno prebere del zapisnika, ki se nanaša na ugotovljeni izid glasovanja in s tem opravi uradno dejanje razglasitve izida glasovanja na volišču. Volilni odbor nato na vrata volišča še nalepi obrazec »razglas volilnega odbora o izidu glasovanja na volišču«.
- c) Člani volilnega odbora oziroma zaupniki lahko fotografirajo (ali pa prepisejo) izid glasovanja bodisi iz zapisnika o delu volilnega odbora bodisi iz razglasa iz prejšnjega odstavka.
- d) V primeru, če bi na katerem izmed manjših volišč volilni odbor končal z delom pred 19. uro, ker so glasovali vsi volivci vpisani v splošni volilni imenik, se lahko rezultat javno razglasi šele po 19. uri.

17.0 Dostava gradiva občinski volilni komisiji

Volilno gradivo z glasovnicami in volilnim imenikom, v katerem je volilni odbor beležil udeležbo volivcev, s potrdili ter 1 (enim) izvodom zapisnika o ugotovitvi izida glasovanja se dostavi občinski volilni komisiji na način, kot ga je ta določila.

En izvod zapisnika (kot javna listina) ostane predsedniku volilnega odbora, ki ga mora hraniti. Občinski volilni komisiji se pošlje izvirnik zapisnika, kopija pa ostane predsedniku.

18.0 Navzočnost pri štetju

Pri štetju lahko neposredno sodelujejo samo člani volilnega odbora. Navzoči pa so lahko zaupniki, predstavniki tujih delegacij in predstavniki medijev.

Po zaprtju volišč so pri ugotavljanju izida glasovanja na volišču (pri štetju glasov) lahko prisotni predstavniki medijev. Predstavniki medija mora pred zaprtjem volišča o svoji navzočnosti pri ugotavljanju izida glasovanja obvestiti predsednika volilnega odbora. Predstavniki medijev ne smejo motiti dela volilnega odbora. Intervjuvanje članov volilnega odbora in zvočno ter slikovno snemanje ugotavljanja izida glasovanja ni dovoljeno. Za potrebe obveščanja javnosti o zaključku glasovanja lahko predstavniki medijev opravijo krajše slikovno snemanje (slikovni vklop).

B.

DVK je sprejela to navodilo na podlagi 40. člena ZLV, v sestavi: predsednik Peter Golob in člani Mitja Šuligoj, Miroslav Pretnar, Drago Zadergal, dr. Janez Pogorelec in Ivana Grgič. Navodilo je sprejela soglasno.

Peter Golob
Predsednik



**OBVESTILO
VOLILNIM ODBOROM**

Obveščamo volilne odbore, da je možno, da bodo tudi pri tem glasovanju opravljene terenske raziskave, katerih namen je napoved izida glasovanja na volitvah (t. i. exit polls).

DVK obvešča volilne odbore, da v volilni zakonodaji ni ovir za tako raziskavo. Vendar pa se mora raziskava opravljati zunaj prostora, v katerem se glasuje, in zunaj območja volišča.

Za volišče se šteje objekt, v katerem se glasuje, dvorišče tega objekta in določen prostor okrog objekta. Za določen prostor okrog objekta se šteje območje v obsegu najmanj 50 m okrog objekta, v katerem je volišče. Okrajna volilna komisija lahko, glede na značilnosti lege objekta, možnost dostopov do tega objekta, določi drugačen obseg območja volišča.

Posebej pomembno je tudi, da lahko raziskovalci intervjuvajo volivce samo po opravljenem glasovanju. Volivec se po glasovanju na volišču sam svobodno odloči, ali bo sodeloval v raziskavi.

Člani volilnih odborov ne morejo opravljati vloge sporočevalcev izidov, dokler ni podpisan zapisnik o delu volilnega odbora in izid sporočen okrajni volilni komisiji, če se ta sporoča po telefonu.

Člani volilnega odbora in zaupniki si lahko prepisujejo izid glasovanja na volišču ali kako drugače (npr. s fotografiranjem zapisnika) zabeležijo izid glasovanja, vendar šele, ko je predsednik volilnega odbora prebral rezultate glasovanja in so člani oz. namestniki podpisali zapisnik.

STANDARDI ZA UREDITEV VOLIŠČA

- a) Prostor, v katerem je volišče, mora biti dovolj velik, da omogoča hitro in tekoče glasovanje (ustrezno število skrinjic) in normalno delo volilnemu odboru in zaupnikom.
- b) Prostor mora biti ustrezno osvetljen, tako da lahko volivec brez težav prebere besedilo na glasovnici. Še posebej mora biti dovolj osvetljeno mesto, na katerem volivec glasuje.
- c) Na volišču ne sme biti fotografij, plakatov ali drugih oblik (simbolov) propagandnih gradiv strank (npr. zastav, praporov) in ne propagandnih gradiv v zvezi z volitvami.
- d) V prostoru, kjer se glasuje, ne sme biti ogledal ali drugih predmetov, ki omogočajo zrcaljenje.
- e) Enaki standardi veljajo tudi za prostor pred prostorom, kjer se glasuje (vhod, hodnik ipd.), ter za pročelje zgradbe, v kateri je volišče, in tudi za tej zgradbi pripadajoči prostor.
Če je vhod v zgradbo, v kateri je volišče, neposredno s pločnika, se šteje za prostor pred voliščem celoten pločnik v dolžini zgradbe, v kateri je volišče. Na volišču morajo biti razglasi. Razglasi so lahko tudi v predprostoru, pred zgradbo, kjer je volišče, oziroma na dvorišču.
- f) Volišče mora imeti tako urejene prostore za glasovanje, da volivca nihče ne more opazovati pri izpolnjevanju glasovnice. Prostori za glasovanje so lahko kabine (z zavesami), ograjeni pulti, pregrade, postavljene na mizo, drugačne oblike pregrad itd. Če so priročne pregrade postavljene na mizi, mora biti višina pregrade najmanj 60 cm. Če velikost prostora to neposredno omogoča, naj bodo pregrade in pulti postavljeni tako, da volilni odbor med opravljanjem svojega dela ne gleda volivca. Med volilnim odborom in volivcem, ki izpolnjuje glasovnico, mora biti ustrezna razdalja, odvisna od opreme volišča. Pri glasovanju za mizo, ki je opremljena s pregradami, lahko volivec glasuje sede.
- g) Volišče mora biti opremljeno s kemičnimi svinčniki ali drugimi pisali, vendar ta ne smejo biti takšna, da bi jih bilo mogoče zbrisati (npr. navadni svinčnik, barvasti svinčnik ipd.). Pisala morajo imeti enako barvo črnila oziroma polnila. Samo v primeru, ko bi volilnemu odboru zmanjkalo enakobarvnih pisal, se lahko uporablja pisalo drugačne barve.
- h) Pulti, mize, kabine oziroma predmeti, na katerih se izpolnjuje glasovnica, ne smejo biti prekriti z materialom, s katerim bi se lahko ugotovila opredelitev volivca.
- i) Glasovalna (volilna) skrinjica mora biti prosojna in po obliki takšna, da volivec brez težav spusti vanjo prepognjeno ali zloženo glasovnico. Ko je skrinjica polna, je treba postaviti novo, vnaprej pripravljeno in pravilno zaprto skrinjico. Polna skrinjica ostane v prostoru, kjer je bila (pred volivci), dokler ni glasovanje končano. Odprtina na volilni skrinjici pa se na ustrezen način (z nalepko) zapre. Na skrinjici je lahko grb Republike Slovenije.
- j) Na volišču mora biti zastava Republike Slovenije, ki je lahko na zgradbi, v kateri se glasuje, ob vhodu na volišče ali v samem prostoru, v katerem se glasuje. Poleg zastave Republike Slovenije je lahko tudi zastava Evropske unije.

IZ KAZENSKEGA ZAKONIKA (KZ-1)¹Sedemnajsto poglavje
KAZNIVA DEJANJA ZOPER VOLILNO PRAVICO IN VOLITVE*Kršitev volilne pravice*
150. člen

Uradna oseba, ki koga z namenom, da bi mu onemogočila uresničevanje volilne pravice, nezakonito ne vpiše v volilni imenik ali ga črta iz njega, se kaznuje z denarno kaznijo ali zaporom do enega leta.

Kršitev proste odločitve volivcev
151. člen

(1) Kdor koga s silo, resno grožnjo, podkupovanjem, preslepit-vijo ali na drug nedovoljen način prisili ali nanj vpliva, da pri volitvah ali glasovanju glasuje ali ne glasuje ali da ne glasuje veljavno ali da glasuje za ali proti določenemu predlogu, se kaznuje z denarno kaznijo ali zaporom do enega leta.

(2) Če stori dejanje iz prejšnjega odstavka uradna oseba pri opravljanju svoje dolžnosti v zvezi z volitvami ali glasovanjem, se kaznuje z zaporom do dveh let.

(3) Dana podkupnina se vzame.

Zloraba volilne pravice
152. člen

Kdor pri volitvah ali glasovanju glasuje namesto drugega pod njegovim imenom ali več kot enkrat glasuje pri istem glasovanju, se kaznuje z denarno kaznijo ali zaporom do enega leta.

Kršitev svobodne opredelitve
153. člen

Kdor pokliče glasovalca pri volitvah ali glasovanju na odgovor zaradi glasovanja ali od njega zahteva, naj pove, kako je glasoval ali zakaj ni glasoval, se kaznuje z denarno kaznijo ali zaporom do enega leta.

Uničenje ali ponaređitev volilnih listin
154. člen

(1) Kdor pri volitvah ali glasovanju uniči, poškoduje, prikrije ali ponaređi kakšno listino o volitvah ali glasovanju ali kakršen koli predmet, ki je dokaz za ugotavljanje izida volitev ali glasovanja, se kaznuje z denarno kaznijo ali zaporom do enega leta.

(2) Če stori dejanje iz prejšnjega odstavka uradna oseba pri opravljanju svoje dolžnosti v zvezi z volitvami ali glasovanjem, se kaznuje z zaporom do dveh let.

Ponaređitev volilnih izidov
155. člen

Uradna oseba, ki pri volitvah ali glasovanju spremeni število oddanih glasov z dodajanjem ali odvzemanjem glasovnic ali glasov pri štetju, ali objavi izid volitev ali glasovanja, ki se ne ujema z opravljenim glasovanjem, se kaznuje z zaporom do dveh let.

Kršitev tajnosti glasovanja
156. člen

(1) Kdor kakor koli prekrši tajnost glasovanja pri volitvah ali glasovanju, se kaznuje z denarno kaznijo ali zaporom do šestih mesecev.

(2) Če stori dejanje iz prejšnjega odstavka uradna oseba pri opravljanju svojih dolžnosti v zvezi z volitvami ali glasovanjem, se kaznuje z zaporom do dveh let.

¹ Kazenski zakonik (Uradni list RS, št. 50/12 – uradno prečiščeno besedilo, 6/16 – popr., 54/15, 38/16, 27/17, 23/20, 91/20, 95/21 in 186/21)

Sprejemanje podkupnine pri volitvah
157. člen

(1) Kdor zato, da pri volitvah ali glasovanju ne glasuje ali da glasuje za določen predlog ali proti njemu ali da ne glasuje veljavno, zahteva ali sprejme nagrado, darilo ali kakšno drugo premoženjsko ali nepremoženjsko korist zase ali za koga drugega, se kaznuje z denarno kaznijo ali zaporom do enega leta.

(2) Sprejeta nagrada, darilo ali druga premoženjska korist se vzamejo.

